

GLASILO KATOLIŠKE AKCIJE ZA KAMNIŠKO IN MORAVŠKO DEKANIJU

NAŠ LIST IZDAJA MISIJONIŠČE V GROBLJAH, P. DOMŽALE. — UREJUJE IN ZASTOPA IZDAJATELJA JOŽEF GODINA C. M., DOMŽALE-GROBLJE. — TISKA MISIJONSKA TISKARNA, DOMŽALE - GROBLJE. ZA TISKARNO JANKO STRNAD, DOMŽALE. — IZHAJA MESEČNO. POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 1 DIN, CELOLETNA NAROČNINA 12 DIN. INSERATI PO DOGOVORU. ROKOPISI SE REDNO NE VRAČAJO.

Katoliška akcija in »Naš list«

(Matej Rihar, dekan.)

Vsi resno misleči s skrbjo in bojznijo opazujejo razkristjanjenje sodobnega človeka in človeške družbe. Vidimo sicer tudi vesele pojave porasti verskega življenja, recimo številne veličastne evharistične shode in proslave 1900 letnice Odrešenja širom Slovenije v l. 1933. Toda ti pojavi nas ne smejo omamiti, da ne bi videli, kako nas tok časa vleče proč od Kristusa in sv. Cerkve. Veliko je številno tistih, pri katerih je zveza s Kristusom in Cerkvijo silno rahla in drži samo toliko časa, dokler ne zahteva ta zveza zatajevanja in žrtev. Mnogo jih je, ki obvisijo na samih zunanjo- stih bogoslužja, ki je samo sredstvo do pravega krščanstva. Zopet drugi se igračkajo z bogoslužjem in delajo oltarčke, prižigajo svečke in lučice raznim svetnikom in zdihujejo k Bogu, bistveno, pod vestjo zapovedano bogoslužje, sv. mašo in pridigo ob nedeljah in praznikih in sv. zakramente pa grešno opuščajo. In zopet tretji prav na lahek način spravljajo svoje krščanstvo v sklad z branjem in protiverskega tiska, z vedeževanjem in špiritizmom, z zanemarjenjem otroške vzgoje, s sovraštvom do bližnjega, z zakonsko nezvestobo, z zlorabo zakonskega življenja in belo kugo, z grešnim znanjem, z odrtijo in zatiranjem delavcev, z obrekovanjem in lažjo ter krivim pričevanjem, nepokorščino do papeža in škofov in drugih predstojnikov in s krivičnim nastopom proti podložnim. In vendar je pravo krščanstvo le tisto, ki zajame človeka v vseh razmerah življenja, ki zajame vse družinsko in družabno življenje po geslu: Povsod Boga! Zato si je papež Pij X. privzel geslo: Vse prenoviti v Kristusu in geslanji Pij XI.: Mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem. In to hoče in poskuša izvesti Pij XI. s Katoliško akcijo, ki je strogo verska in cerkvena organizacija in ki obstoji v sodelovanju vernikov pri apostolskem delu

sv. Cerkve pod vodstvom cerkvenih predstojnikov škofov in župnikov. To sodelovanje je dolžnost vseh vernikov, smo vsi eno duhovno skrivnostno telo, čigar glava je Kristus in smo dolžni kot taki drug drugega posvečati, da bo posvečena tudi celota, cela Cerkev. Poleg tega pa duhovniki sami vsega apostolskega dela ne zmorejo, ker so premnogi močno zaposleni in večkrat tudi nimajo dostopa tja, kjer je apostolsko delo najbolj potrebno, v tovarne, rudokope, vojašnice in drugod.

Pomen in velike naloge Katoliške akcije razumevajo duhovniki kamniškega okraja. Pred očmi imamo poročila o delovanju Katoliške akcije v kamniški dekaniji. Ta poročila nam povedo, da je v večini župnij Katoliška akcija pravilno izpeljana, v ostalih pa vsaj deluje v njenem duhu. Na vsa polja sega to delo. Na poglobitev razumevanja Katoliške akcije same, prejemanje sv. zakramentov, posvečevanje nedelj in praznikov, liturgijo in sodelovanje vernikov pri službi božji z molitvijo in petjem, oskrbovanje cerkva, cerkvene organizacije, duhovne vaje, misijonstvo, tisk, dobrodelnost, treznostno gibanje, izseljeniško vprašanje, odstranjevanje razvad itd. Uspehi so različni, pa saj smo še le v začetku razvoja Katoliške akcije. Toda brez sadu to vsestransko delo in prizadevanje ne more ostati. Seveda bo treba še mnogo truda in dela, predno dosežemo vidne in trajne uspehe. Pred vsem se morajo verniki sami zavedati dolžnosti, da res sodelujejo pri tem velikem delu in resno podpirajo duhovnike. Poleg tega je za razvoj Katoliške akcije velikega pomena njeno glasilo za kamniški okraj, »Naš list«. Ta se bo tembolj izpopolnjeval, čim več bo imel naročnikov in čim bolj bodo tudi neduhovniki pri njem sodelovali. Saj imamo zmožnih ljudi tudi v vrstah našega delovnega ljudstva in ti naj bi tudi dopisovali v »Naš list« in razvijali svoje misli v korist poglo-

bitve krščanskega življenja. Zapišite svoje misli in pošljite uredništvu v Groblje. Če pa se nase ne zanesete, pokažite dopise svojim duhovnikom ali bolj izobraženim laikom, ki vam bodo radevolje popravili kar bo potreba, da bodo vaši dopisi zreli za tisk. Na ta način bo list bolj raznoličen, zanimiv in vporaben, ker več oči več vidi. Geslo nas vseh bodi ob nastopu novega leta 1934:

Na delo za razvoj Katoliške akcije in »Našega lista«!

Par besedi o sreči

Stara navada je že, da ob novem letu sanjarimo o sreči.

Kaj pa je pravzaprav sreča? Ali je to lagodno življenje, morebiti dolgo življenje; morebiti je to bogastvo, obilica premoženja, čast, imenitna služba? Ali je sreča morebiti le prazna beseda? Ne, prazna beseda to ni; ni kakor strah, o katerem modrujejo, da je kroginkrog votel, pri sredi ga pa nič ni. **O, sreča je, in mi smo za njo rojeni**, samo težko jo je najti. Ne zna vsak pota do nje. Kaj pravite: morda je pa sreča v tem, da drugim zapovedujemo, da nad njimi gospodarijo in jim vladamo. Le prepričani bodite, da bi nekateri vladar, kralj ali predsednik, je vse eno, kako se imenuje, da bi torej ne le stari predstojnik današnjih dni prav rad ponovil besede kralja Janeza, ki je vladal v nekdanjem kraljestvu Kastilija na sedanjem Španskem: »O, da bi bil rojen kakor rokodelcec ali da bi bil živ vel kakor menih in ne kakor kralj Kastilije!« Podobne izjave so dali od sebe nekateri taki, o katerih je svet sanjal, kako so srečni. Ruska cesarica Katarina II. izjavlja, da je bila vse svoje žive dni nesrečna; vendar je imela oprava za ljudmi, katerih nikoli ni mogla zadovoljiti. Vladar Mavrov, sultan Abderaman III. je živel petdeset let; vodil je svoje ljudi od zmage do zmage, ljubili so ga vsi, trepetali so pred njim njegovi sovražniki, dosegel je vse, kar se je le dalo doseči. Pa je tik pred smrtjo povedal, da je bil v vsem življenju komaj štirinajst dni v resnici srečen. Podobno izjavo je dal o sebi nemški pesnik Goethe. Ves svet ga je blagroval. Bil je ljubljenec kraljevega dvora v Weimaru.

Kraljeva vrata so mu bila na široko odprta. Pa nič, nič, nič... Pod navidezno srečo se je skrivala nezadovoljnost, dušo sta mu razjedala dvom in neurejenost duha.

Večkrat slišimo izjavo, da so bili ljudje nekdanj bolj srečni kakor so danes. Resnica! Pa zakaj so bili bolj srečni. Bogati niso bili bolj, s častjo je bilo tudi takrat kakor je danes; čimbolj je bil kdo lačen, tem manj je je dosegel. Glede zabave so bili na slabšem kakor smo danes; življenje jim tudi takrat ni prinašalo samih sladkosti. In vendar so bili bolj srečni.

Srečo so našli v veri.

Sv. Hieronim je zapisal v svojem času besedo: »Zavzdihnil je ves svet in se je začudil, da je arijanski« (t. j. krivoverski). Če bi mož danes stopil na zemljo, bi rekel: »Ves svet vzdihuje in se čudi samemu sebi, kdaj je prišel ob vero.«

Stari rod pa je bil veren. Vera jim je govorila, da je Bog in v Bogu so gledali svojega Očeta. Zato tudi v težkih urah niso klonili, niso omahovali niso obupavali; vera v božjo previdnost, ki vodi in vlada svet tudi v težavah, ta vera je šla z njimi povsod. In z vero vred so imeli pred očmi zavest zaslužnja; to zavest pa je spremljala blažena misel na srečno večnost, katero bodo dosegli vsi, ki se drže Boga in njegovih postav. Več vere, pa bo tudi več sreče. **Dvom je pot v nesrečo**, popolna nevera je pa popolna nesreča.

Ker je bil stari rod veren, je tudi živel po veri. Zato si našel med njimi ljudi, na katere si se lahko vsak čas zanesel. Vera je rodila trdne, neomahljive in značajne ljudi. Njih beseda je bila kakor skala ob morju, v katero že skozi stoletja butajo valovi, pa je ne premaknejo in ne kakor kamenček na gori, katerega premetavajo in zasipljejo in spet odkopavajo hudourniki. Njih beseda je bila kakor stoletni hrast, ki ga vihar zviha, podreti ga pa ne more in ne kakor šibki trs, katerega zamaje vsaka sapica od severa ali od juga, od vzhoda ali od zahoda.

Svet, ki nima vere, pa samo gleda, kako bi svojega bližnjega naciganil in osleparil, kje in kako bi mu prizadel škodo na blagu, na zdravju, na zaslužku, na poštenem in dobrem imenu. Sv. papež Gregor je zapisal besede: »Modrost tega sveta je, srce s hinavščino zakrivati, misli s besedo prikrivati, neresničnost smatrati za resnico, kar pa je resnično, razglašati za neresnico. To znanost mladeniči s pridom vporablja, tega se otroci uče za denarno plačo. Kdor to zna, se na druge z zaničevanjem in ošabno ozira, kdor tega ne zna, ga drugi smatrajo za pohlevnega in za boječega: oni namreč prikrito krivdo hinavščine ljubijo in drugače misli, pa drugače ravnati imenujejo uljudnost.« (L—c)

Krščansko življenje — sreča naroda

Malo bi vas radi seznanili s Kalendarjem Mohorjeve družbe. Ni nam toliko mar bogastvo njegove vsebine, samo na bogastvo prvih strani bi vas radi pozorili. Svetniške godove imate tam. Potem lunine izpremembe in napoved vremena. Napisane imate rojstne in smrtne dneve nekaterih naših znamenitih mož. Potem stara kmetijska vremenska pravila. Vse to pa ni tolike važnosti, da bi se morali z vami pogovarjati v predalih našega »Našega lista«. Najbolj pomenljiva se nam zdi za vas druga stran vsakega meseca in sicer prav spodaj v zadnjem kotičku. Poleg kratke vsebine nedelj-skih evangelijev imate prav z velikimi črkami napisano mesečno misel. Priporočali bi vam prav iz dna duše, da to misel večkrat pogledate, da jo preberete, da bi res postala vaša duhovna last. Okrog nje naj bi se sukalo tudi vaše življenje in ravnanje.

Za ta mesec imate zapisano: **Krščansko življenje v družinah je sreča naroda.**

Sreča naroda. Kdo bi svojemu narodu ne privoščil sreče! Mi vsi, ki ljubimo svoj narod ne samo s koncem jezika in ne samo radi morebitnih koristi in koritov, hočemo še posebno povaduriti: **Krščansko življenje v družinah je sreča naroda.**

Saj vam je znana vsebina krščanskega življenja. Vklesano je v kamnite plošče božjih zapovedi. Živela ga je sv. Družina nazareška in po njenem vzgledu že cela vrsta družin med vsemi narodi na zemlji.

V krščanski družini ima prvo mesto Bog in njegova volja. Kar Bog hoče, to je družini sveto, to se mora zgoditi in zoper božjo voljo ne sme nihče ravnati. Vera v Boga je trdna, neomahljiva, vera se krepko naslanja na upanje, obema je ljubezen za oporo. Poleg Boga vživa v krščanskih hišah tudi Marija svoje češčenje, družina se je oklepa z vso ljubeznijo. Prvotako angeli in svetniki. Vse to češčenje ni nekaj zunanjega, ni kako bi rekel? — nekaj prisiljenega; vse izvira iz žive potrebe verskega življenja. Krščansko življenje je vedno živahen odmev tistega navodila, ki pravi, da je treba dati Bogu, kar je božjega. Svetih podob v hiši nimajo samo radi lepšega; Gospodovih dni ne časti samo iz gole navade, češ pri naši hiši smo vedno tako delali; Boga ne časti samo po farizejsko, z ustnicami; vsako delo in opravilo je samo viden izraz, je samo živa potreba resničnega verskega življenja.

Krščansko življenje pozna in ceni sv. Cerkev. O papežu, o škofih in o drugih duhovnikih se v takih družinah govori z vsem spoštovanjem. V njih gledajo svoje prave voditelje v

večnost, take, ki čujejo nad njihovi dušami, za katere bodo dajali odgovor. Olajšati jim hočejo ta odgovor; naj ga da do z veseljem in ne zdihovaje; to bi za verne družine ne bilo dobro. Cerkev jim je mati, Cerkvi služiti je vernih družin sreča in veselje.

V vernih družinah ima svojo veljavo prvi del najvišje zapovedi: »Ljubi Gospoda, svojega Boga,« pa je prav tako, če ne še bolj v časti, tudi drugi del iste zapovedi: »Ljubi svojega bližnjega.« To tembolj, ker je sv. pisatelj zapisal znano besedo: »Ako kdo pravi: »Ljubim Boga,« svojega brata pa sovraži, je lažnik. Kdor namreč sovraži svojega brata, ki ga je videl, kako more ljubiti Boga, ki ga ni videl.«

Ljubi svojega bližnjega! To načelo je tudi podlaga vzornemu družinskemu življenju. Mož bo ljubil, cenil in spoštoval svojo ženo, pa tudi žena mu bo vračala ljubezen za ljubezen, spoštovanje za spoštovanje.

Dobro je ta ljubezen popisana v sledeči povestiti. Mož je bil obsojen v smrt. Kaj je bil zagrešil, ne vem, gotovo pa ni bilo malo, ker je zaslužil smrtno kazen. Žena je vse poskusila, da bi bila rešila možu življenje. Ker je šla trda za pomiloščenje, je preprosila sodnijo, naj ji dovoli, da sme sama spremljati moža na poti pred kralja dotične države. Kralj ni bil posebno pri volji, da bi bil podpisal sodbo za pomiloščenje. To je ženo zelo potrla. Celu vladarju se je smilila. Hotel jo je potolažiti. Dovolil ji je, naj vzame iz njegovega stanovanja, karkoli si sama izbere in naj nese domov v spomin kraljeve naklonjenosti in prijaznosti. Žena pregleduje dragocenosti kraljevega dvora, premišljuje, izbira, pa se ne more prav odločiti. Naposled pa naloži svojega moža na rame in ga hoče odnesti izpred kralja.

Kralj je razumel, kaj je hotela žena molče povedati. Tudi vi gotovo razumete. Kaj pa, če bi vas vprašal: »Katera žena bi bila pripravljena kaj takega storiti za svojega moža?« Ravno v zadnjih časih doživljamo v naši domovini vedno bolj pogosto strašne dogodke: žene same najamejo ljudi, ki naj umore njihove može, če nimajo celo same toliko poguma, da ga umore. Strašne reči!

Kje je vzrok teh obžalovanja vrednih dogodkov?

Po nekaterih hišah in družinah žena in mati ne zasluži tistega spoštovanja kakor ga more zaslužiti, ne tiste ljubezni, katere je vredna. Mož ne spoštuje svoje žene; tudi otroci ne svoje matere. Preklinjevanje, obkladanje najgršimi priimki, prostaško zmerjanje, kakršnega si more zamisliti naj-

podlejši človek, je v hiši na dnevnem redu.

Nekaterikrat slišimo govoriti sode: »Jezik jo tepe.« Morebiti je res, da si nekatera ženska ne da dopovedati, da je svojemu možu pač pomočnica, ne pa neomejna vladarica. Največjo krivdo pa nosi alkohol. Kjer je v hiši doma pijančevanje, tam pada spoštovanje do vsega: tam ni Bog nič, tam niso ljudje nič, torej tudi žena ni nič, tudi mati nič.

Kaj pa ima narod od družin, ki jih razjeda alkohol? Polne ječe, trope pohablencev in na cente duševno zamorjenih ali zaostalih ljudi. In grozovito mero davčnih obveznosti. Tretje, tudi velik grešnik pred Bogom in pred ljudmi, je pa nespametna možitev. Ne moži in ne ženi se človek s človekom, ampak človek z denarjem, človek z gruntom. Ko poide denar, ki je okrogel, se ohladi tudi ljubezen. Ko ljudje spoznajo, da ne spadajo skupaj, potem pa pride na vrsto kreg, zmerjanje, tepež, pitje in vpitje, pota po kancelijah sodni preklici in sodne ločitve. In spet vprašanje: kaj ima narod od razbitih družin? Globoko na dnu razvalin takega življenja pa stoji zapisano: Pomanjkanje vere ... Vera vodi v krščansko življenje in življenje po veri je sreča vsakega naroda, vsake države. Vera v družinah bo prinesla vero v javno življenje, protiverške družine izpodkopavajo temelj narodnemu in državnemu življenju. Vsaka postava, ki kakorkoli izpodkopuje temelje veri, izpodnaša tla družinskega življenja in ruši tudi narod in državo v svojem obstoju.

Premišljevanje za božično dobo

Pozdravljam Te, o Božji Sin, ki si hotel postati človek in človeški otrok, sin deviške Matere! Hotel si biti naš Odrešenik. Vesoljno človeštvo je bilo padlo v Adamu, praočetu našega rodu. Človeštvo se pa ni moglo rešiti in se ne more iz lastnih moči. V nikomer drugem ni zveličanja razen v Tebi, Kristus Gospod! Ti si pravi Bog in pravi človek v eni osebi; privzeta Tvoja človeška narava je zdaj na veke tvoja popolna neoddatna lastnina, deležna osebnosti božje. Molim Te, o Večna Beseda, ki si meso postala, molim tudi Tvojo človeško naravo, zato, ker je bitno zedinjena s Tvojo osebo, čudoviti edinorojeni Božji Sin! —

Pozdravljam Te, Božji in človeški otrok, ki si bil že Adamu in Evi obljubljen, obljubljen svetim očakom in prerokom in po njih izvoljenemu ljudstvu ... Pred 1933 leti si bil rojen v betlehemske hlevčku, v siromašni »štalici«; in vsako leto si znova rojen v sveti Cerkvi, ki je Tvoje delo, rojen si v dušah, ki Te sprej-

V vernih družinah so otroci temelj družinske sreče, središče in ognjišče družinskega življenja. Zanje se trudi oče, zanje živi mati, oba jima želita izpopolniti telesne in duševne moči. Koliko truda, koliko skrbi, koliko ljubezni izžareva v skrbi za otroke! Kjer pa otroško življenje ni več sveto in to je v družinah, koder je doma sovraštvo do Boga, do Cerkve in do vsega, kar je in mora biti ljudem svete-ga, tam ne moremo več govoriti o krščanskem življenju takih družin. Niti judovsko ni tako življenje, niti turško; še živalsko ne. Čisto navadno razbojniško življenje je to.

Kri zamorjenih in če tudi še ne rojenih bitij kliče prav tako k Bogu za maščevanje, kakor je klicala prva prelita kri iz ran nedolžnega Abela. Roditelj, ki more svoj zarod, pa naj bo to oče ali mati, zakonski ali nezakonski, ali pa njih pomočniki, pa naj jim bo ime kakorkoli, niso samo veliki grešniki pred Bogom ampak tudi pred svojim lastnim narodom in pred državo. To so res pravi protibožji in protidržavni elementi, ki namenoma izpodkopujejo temelje verskemu in državnemu razvoju. Zdravi in številni otroci so narodov blagor, pičlo število razvajencev njegova smrt.

Samo eno željo še imam: če bi mogel storiti, da bi tole brali tudi tisti, katerim je versko življenje trn v peti. Vsi pa preživljamo ta mesec z globoko mislijo: Zdravo versko življenje ni samo v blagor sv. katoliški Cerkvi ampak vsemu našem narodu; nekrščansko življenje je pa grob in poguba narodovega obstoja. (Langerholz)

mejo v ponižni veri, v svetem upanju in vdani ljubezni, rojen si na skrivnostni način v dušah po nadnaravni posvečujoči milosti. In zlasti v svetih božičnih dneh prideš vselej znova k nam, v naša srca, v naše duše z nebeškimi darovi ... Hočeš nas docela spraviti z Večnim Očetom, z osebno Vsemogočnostjo; hočeš nas rešiti greha, ki je nešreča nad vsako drugo nesrečo, zakaj iz greha izvira vse hudo, in če se kdo resnično ne spokori, ga greh, smrtni greh pahne v večno pogubo ...

Ti edini moreš uničiti greh, Ti edini tudi odpuščaš grehe po služabnikih svoje Cerkve, Ti edini si dal in dati mogel žaljeni Pravičnosti popolno zadoščenje, zadoščenje neskončne cene, s ceno svoje za nas prelite Krvi! — Od Tebe imajo sveti zakramenti, — ki si jih postavil in jih deliš po svoji Cerkvi — neizčrpno moč, da nam podeljujejo sadove odrešenja: nadnaravno višje življenje po čudoviti skrivnostni posvečujoči milosti, ki je v duši živa luč in kakor seme večnega

Zima bo dolga

vremenski preroki prerokujejo

hud mraz

Zato nakupite blago za zimo dokler je še **VELIKA IZBIRA**

da vam bo celo zimo

toplo

v trgovini

Josip Senica, Domžale

podružnica Moste pri Komendi, vsako nedeljo tudi v Moravčah v hiši g. Vesela.

življenja v nebesih, kadar je dokončana časna preizkušnja na zemlji ...

Pozdravljam Te, ljubeznivi Zveličar, pozdravljam Te, Dete betlehemske, cvet deviške Matere! — Pozdravljam Te, častim in molim, o Bog med nami, Srednik med Očetom in raznimi stvarmi ...

Veličastni Božji Sin, živa osebna Modrost božanstva, Modrost, ki ni ustvarjena, temveč rojena od vekomaj v naročju neskončnega Razuma, v naročju žive Vsemogočnosti, v naročju osebne Samobitnosti, v naročju najvišje spoznavne Moči, v naročju Večnega Očeta, o pravi Sin Najvišjega, Ti si hotel postati človeški otrok, da bi mi mogli postati otroci božji, božji otroci po milosti, ki si jo nam Ti zaslužil! O kolika je Tvoja dobrota do nas ljudi, kako brezmejna tvoja ljubezen! Kdo bi se mogel dostojno in primerno zahvaliti za čudovito skrivnost učlovečenja?! — Ah, kako strašna je človeška slepota, da tako mnogi nočejo sprejeti Tebe, Tvojega nauka, Tvojih zapovedi, nočejo poslušati sv. Cerkve, ki nam oznanja Tebe in deli tvoje zakramente!

P. E. B.

Vsem svojim cenj. naročnikom in prijateljem želi srečno novo leto

FRANC PETERLIN

KONCES. ELEKTROTEHNIK

PRESERJE 46, p. Radomlje

Z našega razgledišča

KAMNIK. Običajno tridnevno ob prazniku Brezmadežne smo imeli tudi letos. Deset cerkvenih govorov in precejšnje število prejetih sv. zakramentov upamo ne bo ostalo brez sadu. V nedeljo 10. decembra smo pomnožili Marijino družino za 40 novih članov, ker je bilo sprejetih 17 fantov in 23 deklet. Prepričevalne besede g. stolnega vikarja Košmerlja so napravile na mladino in odrasle velik vtis. — V cerkvi na Kalvariji, kamor zlasti v postu zelo radi poromajo verniki od blizu in od daleč, smo prenovili veliki oltar.

SV. TROJICA PRI MORAVČAH. Dne 12. dec. so spremili tukaj k večnemu počitku Marijo Oštir iz Kokošenj. Bila je prva po slovenskem obredniku pokopana. Na sv. Lucije dan pa je umrla ga. Marješič, rojena Urbanija. Luč sveta je zagledala pred dobrimi 80 leti v Kokošnjah pri Tomiču. Pozneje sta imela z možem Jožefom v Ljubljani ob Rimski cesti gostilno »pri črnem Medvedu« v najemu. Kot vdova je gospodinjala sinu župniku g. Filipu v Ledinah nad Idrijo več let. Kot skrbna mati je morala veliko pretrpeti, ko so ji Italijani l. 1919 odvedli sina v južno Italijo, kjer je moral prebiti 10 mesecev. Ko je g. Filip zapustil župnijo, se je naselil v št. Vidu pri Brdu, kjer mu je mati bila zopet skrbna gospodinja. Pokojna ga. Marješič je bila posebno vneta za poganske misijone in je skrbno in z ljubeznijo zasledovala delovanje slovenskih misijonarjev in misijonark v zunanjih misijonih. Pokopana je bila v Moravčah. Bog naj ji bo obilen plačnik! —

Ob novem letu spet naročamo razne dobre liste. Berimo jih v svojo spodbudo in izobrazbo. Seveda nekaj stanejo. Sicer pa tudi nepotrebne pravde stanejo marsikoga lepe denarce! — G. Martin Klopčič je poročil gdc. Marijo Rožič, pd. Ostankovo iz Viševka na svoj dom v Kokošnjah pri Matokotu. Bilo srečno!

HOMEC. Ker v sv. letu posebno veliko lahko storimo za duše v vicah z molitvijo, sv. mašo, obhajili in zlasti z odpustki, zato priobčujemo vsak mesec seznam umrlih v dotičnem mesecu in sicer od l. 1917 dalje, ko se je na Homecu ustanovila bratovščina za umirajoče, ki ima namen skrbeti za umirajoče in umrle. (Gl. Naš list, 1933, št. 8, str. 7, Homec). V januarju so umrli:

1. Katarina Šarec, Homec, (13. 8. 1917).
2. Ivana Šesek, Nožice, 13, (12. I. 1917).
3. Mar. Kuhar, Šmarca, 23, (14. I. 1918).
4. Apol. Brojan, Šmarca, 38, (6. I. 1919).
5. Iv. Kramar, Šmarca, 42, (31. I. 1919).
6. K. Škerjanc, Homec, 37, (24. I. 1920).
7. Ig. Dolenc, Šmarca, 17, (26. I. 1920).
8. Mav. Brojan, Šmarca, 61, (10. I. 1921).
9. Fr. Peterca, vp. dekan, (2. I. 1922).
10. Gr. Šarec, Homec, 23, (2. I. 1923).
11. Ivana Koželj, Šmarca, 31, (12. I. 1923).
12. Jakob Osolin, Nožice, 8, (21. I. 1923).
13. M. Škerjanc, Šmarca, 32, (2. I. 1925).
14. J. Klemenc, Šmarca, 21, (11. I. 1925).
15. Mar. Juhart, Šmarca, 54, (13. I. 1927).
16. M. Klemenc, Šmarca, 21, (19. I. 1929).
17. Fr. Zupan, Preserje, 17, (9. I. 1932).
18. Ter. Jerman, Šmarca, 68, (9. I. 1933).

Statistika rojstev v zadnji št. Našega lista je bila napačna: ne 36, ampak 41 je bilo rojenih na Homecu l. 1932. (gl. Naš list, 1932, št. 2, str. 5, Homec). L. 1933 je bilo rojenih 38, umrlo jih je 11. Od l. 1931,

od zadnjega ljudskega štetja, ko je štela župnija Homec 1045 duš, je narastlo število prebivalcev v homški župniji za 75; župnija šteje sedaj 1120 duš.

Za ljudsko cerkveno petje smo se naučili zopet nove pesmi, »Pridi molit, o kristjan,« zelo lep nov napev v cerkveni ljudski pesmarici, Premrl, št. 24, in Brezmadežna, lurški napev, ter »Je angel Gospodov oznanil Mariji«, Dr. Kimovčeva. Za Božič smo peli »Sveta noč, blažena noč«, »Zvezde svetlo sevaro, raj se veseli« in »O srečna, trikrat srečna noč...«, pri petih litanijah pa božične odpeve »Veseli se Marija ti, ki Jezusa rodila si«, »Marija ti, ki nam rodila si...«, »O Marija ljubezniva, prosi za nas Jezusa...«, »Marija premila, češčena si ti«, »Kar nam je Eva nesrečna zgubila, Roža Marija nam je zadobila...«

MENGES. Župnija Mengeš je prav stara. Njen obseg in okoliš je bil nekaj dokaj večji kot pa je danes. V dokaz temu naj nam služijo njene meje. Pričela se je pri Zapercah pri Kamniku in šla do reke Bistrice in poleg Kamniške Bistrice nato navzdol do ihanske Male Loke. Od tam je tekla do vasi Pšate in Sv. Jakoba ob Savi. Z reko Savo je šla od tam navzgor do broda v Črnučah. Od tam je šla meja čez hrib proti cerkvi sv. Križa na Rašici, od tu čez goro je mejila do vasi Suhadole in Moste (obe vasi sta v župniji komendski); od Most dalje pod kriško graščino nato do podgorja, ki je spadalo v mengeško župnijo, prav do Zaprice pred Kamnikom. Iz tega obširnega farnega okoliša je potem nastalo več novih župnij. Tako so postale Črnuče z Nadgorico kot podružno cerkvijsko samosvoja župnija leta 1764. Sv. Jakob ob Savi s sv. Pavlom pri Dragomlju in sv. Pe-

Dogodek v gozdu

(Ogrsko spisal Gardonyi Geza.)

Gardonyi Geza, ogrski pesnik in pisatelj, je bil rojen leta 1863. Od začetka je bil učitelj, potem se je pa posvetil novinarstvu. Zadnja leta je živel tiho življenje in ustvarjal vedno nova pesniška in pisateljska dela. Pred leti je umrl. Želel je, naj na njegov grobni križ napišejo stavek: »Tu počiva samo Gardonyievo telo.« Cvetka z njegovega pisateljskega vrta je povest dveh otrok »Dogodek v gozdu«.

Vas je bila za stranko »oseminštideseto«, grof pa za »sedeminštideseto.«* Grof je hotel biti izvoljen za poslanca. Njegov logar je bil eden njegovih najhujših pristašev in priganjačev. Toda vaščani se povečini na noben način niso hoteli ukloniti.

»Le počakajte, psi!« je grozil logar in stiskal pesti, »boste že prišli po listke!«

Komur logar ni dal listka, ni smel v grofovem gozdu nabirati suhih drv.

Na dan sv. Lucije je zopet pritisnil ostrejši mraz in naslednje dneve je bilo še huje. Še pes se je vlekel k peči. Pri Tomborjevih niso imeli listka. Tomborjevka je že nekaj dni nadlegovala moža:

»Stopi k logarju, pa ga poprosi!« Tombor je navsezadnje že omahoval. Revež. Tri orale vinograda, to je

bilo celo njegovo posestvo. Od vernih duš dneva dalje so kurili večinoma z rožjem iz vinograda. V vinogradu je posekal tudi staro slivo in jo s petnajstletnim sinom Jančijem na rami privlekel domov. Toda počasi je tudi to pošlo. Tombor bi se najbrž ponizal in šel, toda slišalo se je zdaj tu, zdaj tam, da politično neupogljivim grčam logar ne daje litska, tudi če ga prosijo.

»Oreh prodam. Na pot visi in nam itak vedno polovico pokradejo«, je odgovarjal on. »Mizar mi gotovo da zanj sto goldinarjev in potem si kupimo drv, da bo za zimo dovolj.« Mizar si je že ogledal drevo, toda ponujal je samo petdeset goldinarjev. Pogajanje se je vlelo iz dneva v dan, mraz je pa naraščal. Tomborjevka je jokaje kuhala kakšno juho, kajti na ogenj je polagala zadnje skaline in ločje. In je kar rekla sinu:

»Še za božič naj zmrzujemo v sobi? Pojdi, otrok, pojdi v gozd. Ob takem mrazu gotovo ne bo nikogar. Če pa koga morda opaziš, pa zbeži.«

Tomborjeva družina je bila poštena. Zaradi tega, ker je Janči šel brez listka nabirat suhljadi, se pač še ni moglo reči, da je nehala biti poštena. Janči si je čez ramo privezal drobno vože in je popoldne odšel v gozd. Polje je pokrival sneg, ki se je na vzbočinah čudovito lepo lesketal. Onstran polja se je začel gozd, tudi ves zasnežen. Jančija je zeblo. Nos in ušesa so mu bila rdeča. Mraz je

kar ščipal. Tudi v noge ga je zeblo. Še v telo je silil mraz.

»Nekje mi srajca gleda ven, ker me tako zebe«, je menil. Saj bi si popravil, toda potem bi bilo treba telovnik odpeti in odvezati vože. V mrazu se pa človek pač nerad odpenja in odvezuje. Zato je šel kar tako naprej. Enkrat ga je že streslo in mraz mu je iztisnil mrzlo solzo. Janči je bil suh in rjav in nekoliko manjše postave. Njegovi sovrstniki so bili večji. Čevlji na nogah bi bili tudi kakemu starejšemu prav. Na glavi je imel kapo od ovčje kože. Roke je držal v žepih in tako stopal po snegu. Ob gozdu se je ustavil in poslušal. Nič. Samo drobne seničice so skakljale po drevesih. Ob robu gozda seveda ni drv. Treba je iti globlje. Če bo koga srečal, bo rekel, da stika za ptičji. Če me bo vprašal, kje imam zanjko, odgovorim, da sem mislil, da je mogoče tiča v takem mrazu tudi z roko ujeti. Vendar je le s strahom stopal dalje v gozd. Sneg mu je pri-tajeno škripal pod nogami. Včasih je postal in se oziral. Vse tiho in mirno. Našel je že nekaj suhih vej, toda same drobne. Zato še nekoliko bolj notri! — Še. — Še. — Toliko bo vej, da bo taka butara, da bodo imeli dosti za tri dni. V domišljiji je gledal, kako bo peč ob strani kar rdeče žarela, v njej pa prasketalo, da bo veselje. Rajska prijetno bo v topli sobi! Sedli bodo okoli, od časa do časa si bo oče z žarečim ogljem nžgal pipo.

*Označka strank po letnicah. Oseminštideseta (1848) je bila Košutova, sedeminštideseta (1867) pa Deakova.

trom na Pšati lastna župnija l. 1787. Homec s sv. Mavricijem l. 1789. (Imel je pa Homec že nad 100 let prej lastnega duhovnika - beneficijata.) In slednjič so se osamosvojile Domžale leta 1908. — Glasom urbarija nadžupnije mengeške, hranjenega v župnijskem arhivu na Vačah, je imela mengeška fara l. 1648 skupno 13 podružnic. Točasno jih ima še štiri: 1. sv. Mohorja in Fortunata v Grobljah, kjer je misijonišče družbe sv. Vincencija Pav.; 2. sv. Primoža in Felicijana v Loki; 3. sv. Florijana v Trzinu; 4. sv. Križa na Rašici ali tudi na Vranščici, kot so pisali prej. Slavni kronist Valvasor (1641—1693) našteva pri župniji Mengeš 14 podružnic. To pa zato, ker pri sv. Nikolaju v Podgorju, ki je zdaj kamniška, imenuje poleg te še cerkev sv. Janeza Obglav., katera cerkev pa že dolgo več ne stoji. Zanimivo bi bilo še vedeti, kateri podložniki so bili pri teh posameznih cerkvah in kakšne služnosti in dajatve so imeli ter tako spoznati nekoliko razmere gospodarskega življenja pred 300 leti.

GROBLJE. Dne 10. decembra je umrl v misijonišču misijonski brat Ivan Cizmazija, star 35 let. V redovnem poklicu je bil 8 let — ves čas v Grobljah. Opravljal je službo vrtnarja in je kot tak bil precej znan v okolici. Bil je vljuden in postrežljiv. Vsakemu je rad pomagal, če je le mogel. Rojen je bil v Prekmurju. Pred leti si je pri orožnih vajah nakopal bolezen, ki mu je prinesla prezgodnjo smrt. Bog naj ga za vse obilo poplača. — V cerkvi je bila prenovljena oltarna slika sv. Mohorja in Fortunata (strokovno umita in popravljen nov okvir). Delo je izvršila tvrdka Pengov v Ljubljani. Pri polnočnici so prvič zagoreli tudi novi žarometi, ki razsvetljujejo

glavni oltar. — Na praznik sv. Treh kraljev bo v cerkvi slovesna služba božja. Primerno je, da se praznik razglašanja Gospodovega, ki je izrazit misijonski praznik, slovesno obhaja prav v slovenskem misijonišču.

JARŠE. Kakor izvemo, je pričela nova občina Homec z deli za javno razsvetljavo v Jaršah in na Rodici. Ostali kraji nove občine že imajo tako razsvetljavo. Tok se bo vzel iz velenjskega omrežja. Ena žarnica bo svetila tudi pred cerkvijo v Grobljah, za kar bodo obiskovalci grobeljske cerkve prav hvaležni. — Meseca decembra je umrl na Rodici g. Jože Podbevšek, zidar. Na novega leta dan je umrla ga. Marija Marinšek, gostilničarka v Srednjih Jaršah.

MORAVČE. V četrtek, dne 4. januarja je umrl v Negasternu pri Moravčah posestnik Kovič Janez. Med boleznijo je bil večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoče. Pogreb bo v nedeljo, dne 7. januarja na farno pokopališče sv. Martina v Moravčah. N. v m. p.!

Kako je razširjen »Naš list«

Nekdo nas je opozoril, naj bi v novoletni številki Našega lista objavili, koliko lista gre v posamezne župnije. To storimo, vendar pa omenimo, do so to le skupni naslovi. Seveda je večina v teh obsežena. Gre pa nekaj Našega lista tudi izven obeh dekanij (kamniške in moravske), zlasti izseljencem iz naših krajev. Točno medsebojno razmerje posameznih župnij bi dobili

še, če bi objavili pri posameznih župnijah tudi število duš dotične župnije. Ker je pa to (katera župnija je večja in katera manjša) približno znano, si je mogoče napraviti kolikorotoliko pravilno sodbo brez teh točnih števil. Naj bi ta objava pripomogla k še pomnoženi agitaciji za naše domače glasilo.

Kamniška dekanija

Kamnik	100
Domžale	105
Ihan	80
Mengeš	124
Dob	100
Groblje	250
Gozd	7
Mekinje	6
Nevlje	10
Stranje	50
Tunjice	25
Vranja peč	30
Homec	110
Rova	20
Radomlje	40
Smartin v Sp. Tuhinju	5
Zgor. Tuhinj	40
Komenda	60
Trzin	32
Vodice	110

Moravska dekanija

Moravče	100
Sv. Trojica	12
Blagoovica	10
Brdo	15
Krašnja	15
št. Vid	20
Zlato polje	10
Kolovrat	10
Češnjice	10
št. Gotard	15

Hitel je globlje. Na vsakih dvajset korakov se je ustavil in poslušal. Menda je že pol ure hodil, kar zagleda med drevesi kakor črno krpo. Korak mu zastane. Krpa se premakne... Pa saj ni medved. Zdi se, da je ženska. In je laže zadihal. Vendar je oprezno opazoval, čegava neki je. Če je kakšna od grofove stranke, me bo še izdala in rekla: »Tomborjev se je klatil po gozdu.« Z vso opreznostjo je predeval noge in se od drevesa do drevesa plazil bliže. Ženska se je pripogibala. Nabirala je veje. Naenkrat se je zravnila, se okoli ozirala in poslušala.

Janči jo je sedaj spoznal.

»Tak glej no! Polonca je. Burayjeva Polonca.«

In je ves vzradoščen šel k dekletcu. Polonca je bila hodila ž njim v šolo. Bila je vitke postave in pravzaprav velika. Prav radi tega je v šoli vedno skrčila noge, če je bila vprašana in je morala vstati. Sramovala se je, ker je bila med malimi največja. Tudi gledala je radi tega vedno tako sramežljivo. Toda sedaj, ko že ni več hodila v šolo, se je nosila pokonci in tudi vratu ni več stiskala tako med ramena. Dekletce se je ustrašilo, ko je zaslišalo škripanje snega. Prestrašena je gledala Jančija.

»Ti si!?!«

»Jaz«, je odgovoril veselo Janči.

Segel je pod suknjič in izvlekel vrv. Prav posebna prijateljica ravno nista bila. Samo toliko, kakor so si šolarji, ki ne sede skupaj in tudi ne stanujejo

blizu. Toda tudi sovražila se nista. Polonca je večkrat kateremu dala črnilo. Tudi Jančiju. Polonca je črnilo sama kuhala doma iz jagod in gubačev. Srčno rada je dala nekoliko vsakemu, ki je lepo prosil. »Lepo prosi, pa ti dam.« Iz porednosti jo je Janči nekoč sunil v roko, ko je pisala. En list je morala iztrgati. Takrat je bila jezna na Jančija. Janči potem ni upal več govoriti z njo. Nekako dva tedna sta bila v jezi. Nekega popoldneva je Polonca prinesla v šolo pečeno tikev. Komaj pet jih je bilo še v šoli: štirje fantje in ona. Polonca je položila tikev na klop in jo razrezala na tanke dolge kose. S prsti je vzela en kos, nekoliko iztegnila rdeč jeziček in položila nanj odrezek — podobno kakor mestne gospodične anane.

Eden fantov si je tudi pozelel in iztegnil roko.

»Daj mi!«

»Lepo prosi!«

»Lepo prosim, daj!«

»Lepše!«

»Ah, Polonca, lepo prosim!«

»Tudi vam bom dala«, je rekla drugim. In je za vsakega odrezala. Janči je stal poleg, se naslanjal na steno in gledal. Njemu ni nič ponudila. Niti pogledala ga ni. Med odmorom se je Janči pomaknil k Polonci in pomolil s povešenimi očmi posodico za črnilo: »Draga Polonca... Tak samo malo majceno kapljico.« Polonca ga je pogledala. Fantov obraz je zalila lahna rdečica. Tudi Po-

lonca je zardela. Segla je po posodici in mu obilno nalila. Od tistega časa sta si bila vedno prijazna. Janči je potem Polonci vedno ostril svinčnik in tudi vmes posegel, če so se dekleta s Polonco kaj sprle. Če je spor prišel pred učitelja, je Janči vedno pričal za Polonco. Polonca je pa Jančiju vedno dala pol jabolka, če je imela samo eno in tudi slive sta si delila. Nekoč je Janči v zvrhano poln tintnik porinil zamašek, pa mu je črnilo brizgnilo v obraz. Večinoma so se zasmajali. Le Polonca se je ustrašila, če ni zletelo v oko. Skočila je zraven in mu spredpasnikom brisala obraz potem pa oślinila žepni robec in čistila črne srage na licu. Poredni šolarji so pa začeli Polonci nagajati z Jančijem. Od takrat dekleta ni upalo več pogledati Jančija. Tudi Janči se je je izogibal. Govorila nista nikoli, razen, če sta bila sama. Pa tudi takrat tako, da je eden stal v enem kotu šolske sobe, drugi pa v drugem. Sedaj v gozdu sta bila kar vesela, da sta se našla.

»Tudi ti nabiraš suhljad?« je vprašala dekleta.

»Da.«

»Tukaj je zelo veliko.«

»Saj nabiram. Ali imaš ti listič.«

»Ne. Nimam.«

»Tudi jaz ne. Če naju dobi logar...«

Dekletce ga je tolažilo.

»Nikar se ne boj. Jaz že dva tedna nabiram.«

(Dalje prihodnjic.)

Zaščita lastninske pravice

57. »Toda bolje je, da se še nekaterih stvari večjega pomena posebej dotaknemo.«

58. »Temeljno načelo pa je, da je treba z oblastjo in z zakonsko zaščito braniti zasebno lastnino. Zlasti pa je treba ohraniti ljudstvo v mejah dolžnosti, ker je ogenj poželenja že tako zelo razpaljen, kajti če je dovoljeno, ne da bi to nasprotovalo pravičnosti, truditi se za zboljšanje (razmer), vendar pa pravičnost prepoveduje in celo vzrok splošne koristi tega ne dovoljuje, vzeti drugemu, kar je njegovega in vsled videza neke nesmiselne enakosti navaliti na tuje premoženje. Seveda hoče raje večina delavcev s poštenim delom priboriti si boljše stanje, ne da bi komurkoli delali krivico, vendar ni majhno število takih, ki okuženi od zmotnih nazorov, v katerih je zbujejo težnje po novostih, ki na vsak način delajo na to, da bi množice vznemirili in druge privedli k nasilju. Vmes naj tu poseze državna oblast, brzda naj hujskače, ter naj varuje varnost delavcev pred pogubnimi teorijami in prave (legitimne) gospodarje pred nevarnostjo ropa.«

Kdor ni dobro prebral in premislil okrožnice Leona XIII. o delavskem vprašanju, se mu bo čudno zdelo, kako da ta veliki socialni papež tako zelo varuje lastnino. Vsaj je vendar zasebna lastnina vzrok, da je toliko gorja na svetu in da je prepad med tistimi, ki nič nimajo in med tistimi, ki imajo veliko, vedno večje. Misli bo, da je pač čudna rešitev socialnega vprašanja. Rešena za tiste, ki imajo, nerešena pa za ogromno množico, katero vsak dan sproti skrbi, kaj bodo jedli in s čim se oblekli.

Kdor tako misli, dela krivico papežu. Predvsem moramo imeti pred očmi, da nikakoli lastnina ni kriva socialne bede na svetu. Lastnina in hrepenenje po lastnini tiči v naravi vsakega človeka. In če bi vsak imel dovolj lastnine za stanu primer-

no preživljanje, bi se nihče ne spotikal nad lastnino in ne bi trdil, da je lastnina kriva kake socialne bede. Z lastnino je tako kot z jedjo, pijačo itd., ako jo nezmereno uživa, mu škoduje. Ravno tako tudi lastnina, ako ima kdo nezmeren pohlep po nji, ta škoduje sebi in tistim, katerim jo jemlje zato, da bi je sam več imel. Kdor pa ima lastnine dosti in je z njo zadovoljen, da preživi sebe človeku primerno, temu lastnina ne škoduje. Ne lastnina, ampak prevelik pohlep po nji, je kriv socialne bede, ki povzroči, da so nekateri oropani vse lastnine, drugi pa je imajo preveč.

Socialne bede ni povzročila lastnina, ampak pomanjkanje lastnine. Ko množice brez lastnine viujijo, da se v rokah nekaterih množično lastnina (premoženje) vedno bolj, nemaničev je pa vedno več, vzbudi se odpor proti premožnim. Neumevajoč pravi vzrok tega pojava, začno sovražiti tiste, ki imajo lastnino in tiste, ki lastnino ščitijo, to je državo in cerkev.

Papež Leon XIII. zahteva, da se lastnina štiti; doda pa, da se lastnina pravih gospodarjev štiti, to je tistih, ki so lastniki po božjem in državnem pravu. Kdo je lastnik po božjem pravu, smo govorili v »Našem listu« pod 16. in 17. točko. Ravno tako pod 53. točko, da bogastvo ne pride od drugod, kakor od dela delavcev. Papež tedaj pravi, da mora država štiti donos dela za tistega, ki je delal, za delavca. Kajti lastnina je sad dela in spada tistemu, ki je delal. Šele tedaj bo konec brezdelnih dohodkov, konec razdeljevanja tantijem in drugih brez dela dobljenih dohodkov, konec tudi nekrščanskega razrednega boja, ko bo država s svojo oblastjo in z zakoni štiti lastnino delavcev, to je donos njihovega dela. Upanje je, da bodo stanovske države pričarale srečne čase za delavca. Malo je treba še potrpeti, kolo časa se pa hitro suče.

Veliki greh carske Rusije

Če pišemo o napakah in grehah carske Rusije, nam tega nikakor ne narekujeta mržnja ali škodoželjnost. Saj smo ljubili Rusijo in ruski narod tudi takrat, ko nam je ta ljubezen mogla biti nevarna. In še zdaj se zavedamo, kako koristna bi nam in drugim narodom bila močna Rusija.

Kakor mnoge druge močne države, tako je tudi Rusija na vrhuncu svoje močnosti državno moč večasih zlorabljala za nasilje in krivico. Najbolj žalostno je bilo nasilje na verskem polju proti vsem, ki niso soglašali z uradno rusko pravoslavno cerkvijo.

Po delitvi katoliške Poljske (1775—1795) je Rusija zasedla glavni del poljskih pokrajin. V nekoliko desetletjih je zatrla zadnje ostanke poljske samostojnosti. S tem je zadela tudi katoliško vero. Razen katoličanov rimskega obreda je bilo v teh pokrajinah več milijonov katoliških Rusinov in Belorusov vzhodnega obreda. Navadno so jih imenovali z latinsko besedo *uniate*, t. j. zedinjene. S katoliško Cerkvijo so se zedinili l. 1596. Prestali so hude boje in preskušnje, a vendar so vztrajali. Rusi so te katoličane (uniate) sma-

trali za odpadnike od pravoslavja. Z vsemi sredstvi so pritiskali, da bi jih odtrgali od katoliške cerkve. Do l. 1839 so zatrli že veliko večino katoliških župnij in škofij vzhodnega obreda. Ostala je le še škofija Helm (Holm) v Podlesju vzhodno od Varšave s pol milijona vzhodnimi katoličani. Rusija jo je nasilno zatrla leta 1875. Kakor v prejšnjih desetletjih, tako je bilo tudi zdaj mnogo mučenec; v več krajih je tekla kri.

V vseh župnijah so nastavili pravoslavne duhovnike. Vse katoličane vzhodnega obreda so proglasili za pravoslavne in jim ukazali, da morajo zakramente prejemati pri pravoslavnih duhovnikih. Toda junaški katoličani so se ogibali pravoslavnih cerkva. Odklanjali so pravoslavne zakramente in pogrebe. Posledice so bile strašne. Sosednje duhovnike rimskega obreda je vlada strogo nadzorovala, da niso delili zakramentov vzhodnim katoličanom; najmanjši prestopki je bil strogo kaznovan. Katoliški duhovniki vzhodnega obreda so bili izgnani. Ubogi vzhodni katoličani so skrivaj sklepali zakone; nekateri so prihajali daleč čez mejo

v Avstrijo (v Krakov) in se dali tam cerkveno poročiti. A take zakone je ruska vlada smatrala za nedovoljeno priležnost; policija jih je razganjala, otrokom je vlada odrekla dedne pravice. Starši, ki svojih otrok niso dali pravoslavno krstiti in jih vpisati v pravoslavne matične knjige, so bili kaznovani; istotako so bili kaznovani verniki, ki niso opravili velikonočne spovedi pred pravoslavnim duhovnikom. Strašno mučenje je nekoliko olajševala znana ruska dobrodušnost.

Središče mučeniških katoličanov je bila okolica mest Vlodava, Radzyn, Lukov i. dr. Tako so na koncu prosvetljenega 19. stoletja pred očmi napredne Evrope stotisoči trpeli najstrašnejše duhovno in telesno mučenje.

Tem mučeniškim dušam je bilo treba pomagati. Jezuiti poljske provincije v Galiciji so se svetemu očetu Piju IX. ponudili, da so pripravljene prevzeti nevarno misijonsko delo med tlačeni vzhodnimi katoličani v Rusiji, a koncu l. 1877 je sv. oče podelil poljskim jezuitom obširna pooblastila v ta namen. Naslednjo pomlad je že odpotoval v Rusijo prvi misijonar, p. Henrik Jackovski. Bil je predstojnik (rektor) velikega jezuitskega kolegija in jezuitskih šol v Stari vasi (Starawies) v Galiciji. Odložil je vse časti in odšel preoblečen kot krošnjar v Rusijo.

Njemu so pozneje sledili še drugi preoblečeni ko trgovci, obrtniki, gostilničarji, glasbeniki itd. Skrite vasi, gozdovi in skednji, pa tudi ječe v Siedlicah, a Vršavi i. dr. pričajo o svetem junaštvu teh velikih misijonarjev in o mučeništvu gorečih vernikov.

To preganjanje je bilo tudi v ruskega državnega stališča velika napaka. Ruska vlada je namreč odbila milijone zvestih narodnjakov. Stotisoči vzhodnih katoličanov so prestopili v rimski obred, da so rešili katoliško vero. S tem so prišli pod poljski vpliv in s svežimi močmi pomnoževali število poljskega naroda, ki je s stisnjenimi pestmi čakal, da si pribori svobodo.

Ako potrebujete

dobre peči,

oglasite se

pri **Franc Kosmaču**
v **Velikem Mengšu**

(cesta na Moste)

kjer boste dobili najboljše in najcenejše PEČI, izdelane od domačih družinsk. članov-strokovnjakov, zato brez konkurence v delu kakor tudi v ceni. Proti jamstvu tudi na odplačila.

OTROŠKI KOTIČEK

PIŠE STRIČEK MATIČEK

Pesem o novem letu

Zvončki novoletni
so se oglasili,
novo, mlado leto
svetu oznanili -

Beli list pisali
novemu smo letu,
naj natrosi sreče
po vsem božjem svetu.

Tamkaj trije kralji,
listič so prebrali,
Bog vé, kaj čez leto
bodo nam poslali.

Mi pa smo kupili
lepo belo pismo;
mislite, da znancem
smo pisali? — Nismo!

Pisemce pripeli
smo na hišna vrata,
angel pa ga nesel
je v nebesa zlata.

Pa naj pride sreča
ali pa pokora —
vse iz roke božje
človek vzeti mora.

Zimski dan.

Vsak letni čas ima svoje veselje. Pomladi nabirajo otroci po pisanih travnikih in livadah cvetoče rožice. Poleti se kopljejo v bistri vodici; brodijo in hodijo po vodi ter plavajo in skačejo v vodo kot male žabice. V jeseni pa je vse drevje polno krasnih sadežev na drevesih po vrtovih in sadonosnikih. Kaj pa zima? Ali zima nima tudi svoje lepote? Ima jo, ima. In otroci se vesele zime vkljub mrazu in snegu. Saj ravno sneg in led jim prinese prijetnega razvedrila. Le berite pesem o zimskem dnevu:

Oj, kako si vendar
krasen, zimski dan,
kadar sonce sijne
na sneženo plan!

Polje, travnik, gora
zimsko spanje spi,
a odeja bela
kot kristal žari.

Sonček že izgubil
je pekočo moč,
snežec vam pa siplje
radost okrog koč.

Deček vozi sanke
gor in dol čez breg
drsa se in poje,
v kepe stiska sneg.

Ej, kaj malo njega
sneg in led skrbi,
saj po žilah gorka
se pretaka kri!

Voščilo za novo leto

Za novo leto si ljudje voščijo srečo, veselje, zdravje, bogastvo in sploh vse, kar si človeško srce poželi. Striček želi tudi vsem svojim nečakom in nečakinjam veselo in milostipolno novo leto. Striček pri jaselcah ni pozabil na svoje male prijatelje. Molil je za nje in prosil Božje Dete Jezusučka, naj stegne svojo nežno malo ročico in naj blagoslovi vse njegove nečake tam od Lichtenthurna v Ljubljani gor do severa od Stranj in Sv. Lenarta pod Kravcem; potem od zahoda od Vodice pa tja do vzhoda do Češnjic, Čemšenika in Peč in naj povsod, kjer so po vaseh in farah njegovi pridni nečaki in nečakinje, nasuje polno svojega božjega blagoslova. Gotovo so tudi vsi mali za svojega strička pri jaselcah molili in tudi stričku voščijo veselo in srečno novo leto še za sedanja njegova stara leta. Le poslušajte, kako se je to zgodilo. Ves potek tega voščila Vam tukaj striček opiše. Preberite!

Stričku za novo leto

Prišlo novo leto;
osemkrat, deseto
je za stric Matička.

In prišli so nečaki,
mladi vsi junaki
srečo voščiti stričku:

»Dobri, blagi striček!
Bog daj srečno leto,
srečno novo leto!
Da bi pripovedek
pravili prelepih
dolгих nam še let
osemkrat deset,
dobri, ljubi striček!«

Stari stric Matiček
pa so se smejali,
in so jim nasuli
v robce in klobuke
rumenih orehov,
jabolk žarno-rdečih
in rožičev sladkih:
»Nate, dobri vsi nečaki,
pridni mi bodite!«
So smejali se nečaki,
in smejali so se striček ...

Vera, upanje in ljubezen (Legenda.)

Prišel je nekoč Gospod Jezus z učencem Petrom do vasi, kjer je slišal mrliču zvoniti. Pošlje Petra vprašat, kdo je umrl? Apostol se kmalu vrne in pove, da je umrlo bogatino edino dete, in da je umrl tudi oče dveh malih ubogih otrok.

»Pojdi, jih greva tolažiti«, reče Gospod. Pa gresta.

Prideta k domu onega bogatina, že od daleč zaslišita silno vpitje. Mati si je ruvala lase in vila roke, da ni videla in slišala od same žalosti.

Pristopi Gospod k očetu in mu reče: »Ne žaluj! Izroči svojo bridkost Bogu: On je poklical dušo tvojega otroka k večnemu veselju.«

»Ti ne poznaš očetovskega srca, da tako govoriš«, se razjezi bogatin. »Mene ni mogoče potolažiti, kajti ni ga, ki bi mi mogel vrniti otroka. Idi dalje in pusti me samega«, je zatarnal bogatin.

»Vidim, da tukaj nič ne opraviva«, reče Gospod Petru. »Pojdi, greva rajši k onim sirotam.«

Šla sta in prišla do borne kočice. Na postelji je ležalo mrtvo očetovo truplo, a dvoje otrok je čepelo poleg njega, tresoč se mraza in strahu.

Gospod pošlje Petra po bogatina. Ko pride, vpraša Gospod otroka: »Kaj plačeta?«

»Zebe me«, odgovori deček.

»Zakaj pa ti jokaš?« vpraša deklico.

»Lačna sem«, odgovori ta.

»Ali za očetom nič ne plakata?« vpraša Gospod dalje.

Otroka pogledata Gospoda začudeno.

»Ali zakaj bi plakala za očetom?« reče deček, »saj le spi.«

»Da, prav praviš, deček«, reče Gospod. »Oče spi in zbudil se bo poslednji dan.«

Nato pogleda bogatina, kateri je stal molče zraven njega.

»Glej otroka ne plakata za očetom, a ti za otrokom toliko žaluješ?«

»Ona tega ne umeta in mislita, da oče res le spi«, je odgovoril bogatin.

»Ko je bil Kristus poklican k hčeri Jairovi«, je govoril Gospod dalje, »takrat je povedal njenim staršem: Vajina hči ni umrla, ampak spi. Ali kaj veš o tem?«

Bogatin je molčal. Gospod pa je ukazal Petru, naj zakuri peč. Sam pa se je vsedel k mizi in posadil otroka poleg sebe. Nekoliko pomoli, nato pa iz nevidnega vzame kruh, ga da otrokoma, da sta jedla. Ko sta se nasitila, jima reče:

»Ali hočeta, da sem jaz vajin oče?«

Otroka pokimata: »Hočeva.«

»Ti boš velem zakuriti, kadar bo mrzlo«, reče deček.

»In če bova lačna, nama boš dal kruha«, doda deklica.

Gospod se je začudil, je pogledal na bogatina in rekel: »Ta otroka imata vero in upanje, ali ti tega nimaš. Vendar imaš pa gorke ljubezen, ki te tudi more zveličati. Glej, zdaj nimaš otrok, tu sta dve siroti, ki nimata roditeljev. Vzemi ju k sebi in bodi jima oče. Če to storiš iz ljubezni, imel boš od Boga plačilo. Povr pa pomni besed: »Ako ne bodete kakor otroci, ne pojdate v nebeško kraljestvo.«

Poslušal in ubogal je bogatin Gospoda, pa je vzel otroka k sebi. Ljubil ju je tako, da je kmalu pozabil na lastno dete. A ker je imel ljubezen, našel je pa v tem tudi vero in upanje in je bil srečen človek.

(Angelček, 1906).

Kotiček v novem letu 1934

Otroci se vprašujejo, kakšen bo njihov »Otroški kotiček« Našega lista v novem letu 1934. Striček pa pravi: Zvestoba za zvestobo!! Če boste vi ostali stričku zvesti, ostane on zvest vam! Striček bo pisal, vi boste pa brali. Striček bo pripovedoval, vi boste poslušali. Striček bo pesmice sestavljal, vi se jih boste učili. Striček bo uganke pošiljal, vi jih boste reševali. Striček bo vas poučeval v lepih sestavkih, vi boste pa poslušali in lepo ubogali. — Vi boste pisma in poročila iz Vaših krajev pošiljali — striček bo pa to priobčeval in v svoji pošti na pisma ogovarjal. Striček ima pripravljeno za novo leto tudi krasno povestico za otroke — to jo boste z veseljem brali. Samo to želi striček, da ostanete zvesti njegovemu koticu, kot ostanete zvesti nam. Zato morate imeti v vsaki hiši »Naš list«. Tisti dinarček bodo kar otroci izprosilili in vsak mesec »Naš list« in z njim koticek kupili. — Nekateri otroci ne vedo več, kam naj stričku pišejo. Pravijo, da se je striček v Ljubljano preselil. Pa kako bi to bilo mogoče?! Da bi striček lepe Groblje pozabil? Nikoli!!

Striček ostane vaš, za vas vse iz kamniškega in moravškega okraja. Njegov naslov je še vedno stari naslov. Da boste za celo leto to vedeli, vam ga tukaj pove. Vse vas lepo pozdravlja Vaš striček Matiček, Groblje, p. Domžale.

UGANKARJI

Zadnja uganka ni bila težka. Mnogo jih je prav rešilo. Vsi vedo, da nosi sv. Miklavž: Pridnim darilo, lenim šibo. Darilo za rešitev bo poslal striček sledečim petim: Beden Mici in Ivan, Vir; Pavla Jezernik, Domžale; Cerar Angelca, Ljubljana in Pičulin Silva, Repnje. — Drugi pa prihodnjilj.

Prav so še rešili: Branka Hribar, Tončka Paštelar, Krtina; Mici Jezernik, Mlakar Zinka, Angelca, Minka in Janko Kovač, vsi iz Domžal; Mici, Julka, Ivan Beden, Vir; Mihela Stupica, Podrečje; Marica Rode, Rodica; Mihelca, Katica, Emica Andrejka, Rova; Mimica Pirnat, Trzin; Letnar Katreca, Homec; Košir Helena, Domžale; Hedica Cedilnik, Lichtenthurn.

UGANKA

1 = n; 3 = v; 9 = o; 4 = o

1934

1 = l; 3 = t; 9 = e; 4 = o

Trije izžrebani rešilci dobijo nagrado.

Zdravstvene zapovedi za otroke

Spi pri odprtem oknu in imej usta zaprta!

Tvoja teža je tvoja usoda! Tehtaj se od časa do časa in pogumno jej, da postaneš močan!

Redka juha ne napravi nikogar debelega. Pokaži vsaj toliko razuma kakor konj in pogumno jej ovseno kašo!

Snažna krema je dovoljena, toda ne utopi se v njej!

Kdor ima v šoli dobro zdravstveno izkaznico, ima zdravo obličje. In to bi vendar ti, majhna gospodična, rada imela.

Ce moreš, položi vsak dan po eno jajce v svoje gnezdo!

Ne pij mleka ali kakava enkrat na teden, pij ga vsak dan!

Ce si med glavnimi obedi lačen, zaužij kozarec vode in nič več!

Upognjeno telo je kakor zmečkane hlače! Pokoncu!

Med

Čisti čebelni med je v zdravstvu in v zdravljenju mnogih boleznih sredstvo neprecenljive vrednosti; bogat je na vitaminih in na hranilnih sredstvih. Prav posebno priporočljiv je kot hranilno dopolnilo pri doraščajočih otrocih ter pri slabokrv-

nih in bledečih mladih ljudeh. Zelo dobro se je izkazal med tudi proti katarom zračnih potov — bodisi z vročim mlekom ali brez njega — in proti dušljivemu kašlju. V baldrianovem čaju razpuščen je med izborna sredstvo proti pomanjkanju spanja.

Postelja

Ce se čutimo bolne, če nas napade mrzlica ali katerakoli slabost glede telesnega ali duševnega dela, nas kar neka magnetična sila vleče v posteljo; ne da bi vprašali zdravnika, se zatečemo k postelji. Zdravniki pa pravijo, naj se postelje tudi sicer poslužimo, ne samo za spanje ponoči ali v pravkar omenjenih slučajih. Daljši delovni odmori nas mnogo izdatneje osvežijo, če jih popolnoma ali vsaj delno prebijemo v postelji. Osoboditev telesa od vsega bremena obleke in enakomernost posteljne toplote delujeta skupno, da se obtok krvi olajša, da se živčna napetost izenači in da se s tem naša delovna moč obnovi. Marsikdo pravi, da postelja človeka oslabi; a to ni res; postelja nas v slučaju bolezni prav nič ne oslabi, temveč nas oslabi le bolezen sama, vsled katere smo se zatekli k postelji. In ta bolezen bi bila še dosti hujša, če bi ne bilo postelje.

Aktovka ali nahrbtnik?

V početku šolskega leta, ko se malček odpravlja v šolo, prične pridna mamica misliti tudi na to, da mu olajša nošnjo knjig. Nahrtnik ali aktovko? Ena se odloči za aktovko, druga za nahrtnik, često bolj iz praktičnega ali modnega kot zdravstvenega vidika. Kako pa naj nosi nahrtnik, kako aktovko, da ne bo kvarno vplivala na njegov telesni razvoj, o tem čuje otrok le redko.

Malokatera mamica pa tudi ve, da niso krive, da imamo toliko slabe drže pri otrocih narodnih šol samo neprimerne klopi, lena drža učenca v šolski klopi in pri pisanju, temveč tudi napačna nošnja knjig.

Kvarni činitelj pri nošnji knjig je enostranska ali enolična obremenitev posameznih mišičnih skupin, ki se jače razvijejo in prevladajo nad mišičnimi skupinami nasprotni strani hrbtenice. Hrbtenica se radi tega ukrivi v stran.

Ako nosi n. pr. otrok aktovko v levi roki, obremenjuje le mišične skupine leve roke in ramen, mišične skupine desne roke

in ramen so neobremenjene. Čim nosi otrok aktovko dan za dnem v levi roki, se mišice leve roke in ramen radi večje obremenitve jače razvijejo od mišic desne strani, mišice leve strani prevladujejo, razvije se tipično ukrivljenje hrbtenice v stran, ki ga tako često vidimo pri šolskih otrocih. Ako nosi otrok aktovko stalno v iztegnjeni roki, se ukrivi hrbtenica v hrbtnem delu, ako jo nosi vedno pod pazduho pa v prsnem predelu. Izognemo se tem deformacijam hrbtenice na ta način, da navajamo otroke, da nosijo aktovko izmenjaje v desni in levi roki. Pri tej izmenjavi delujejo enkrat mišice ene, drugič druge strani. Mišične skupine se tako enakomerno jačajo, so v medsebojnem ravnovesju, hrbtenica se ne ukrivi.

Medtem ko aktovka neenakomerno obremenjuje naše telo, delute teg pri nošnji nahrtnika simetrično in se razdeli na večjo plošev. Seveda deluje teg simetrično samo tedaj, ako je nahrtnik res v sredini hrbta in je teža v njem enakomerno razdeljena. Zato je važno, da mati opozarja otroka, da knjige enakomerno porazdeli v nahrtniku in pazi, da so jermeni nahrtnika enako dolgi, da ne uhaja nahrtnik v levo ali desno stran. Sicer obremenitev leve in desne strani ni več enakomerna, del mišic je jače obremenjen, te mišice se jače razvijejo, dobimo približno isto ukrivljenje hrbtenice v stran kot pri stalni nošnji aktovke v eni in isti roki. Važno pa je tudi, da nahrtnik ni preobložen s knjigami, da ni pretežak. Nekatere narodne šole so baje iz pedagoških razlogov uvedle, da mora vsak otrok sleherni dan prinesiti vse svoje knjige v šolo. Iz zdravstvenega vidika tega ne morem odobravati. Težak nahrtnik povzroči sčasoma pri otroku razvoj okroglega hrbta. Je to izravnalna reakcija proti tegu nazaj. Pri težkem nahrtniku se radi teže (sile), ki vleče nazaj, ramena močno zblizajo, prsni koš spredaj usloči, lopatice na hrbtu izstopijo, hrbtenica izboči. Ako je teža v nahrtniku še neenakomerno razdeljena, se temu okroglemu hrbtu priključi iz zgoraj navedenih razlogov še ukrivljenje hrbtenice v stran.

Matere, ako hočete, da imajo vaši otroci lepo in pravilno držo, skrbite, da bodo pravilno nosili šolske knjige v šolo, naj bodo to v nahrtniku ali aktovki.

Hranilnica in posojilnica v Kamniku

reg. zadruga z neom. zavezo — v lastni hiši Šutna 22 (blizu postaje)

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najugodneje.
Vloge, vložene v gotovini po 1. juliju 1932, izplačuje na zahtevo vsak čas in v polnem znesku.